

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

35. SZÁM

2020 JÚLIUS-SZEPTEMBER

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK: negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba

Lakó Antal

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

ADÓSZÁMUNK: 188044861-1-15

Tisztelt Madárbarát

Alapítványunk kuratóriumának döntése alapján, ez évben nem kerül átadásra a Siroki-díj. Jelen kuratórium közel 10 éves működése során nem fordult még elő ilyen, ugyanakkor nem láttuk biztosítottnak, hogy a kitüntetett ünnepélyes keretek között köszöntsük. A kialakult vírus-helyzet okán gyakorlatilag minden nagyobb őszi kiállítást töröltek.

Nehéz szívvel döntöttünk az átadó elhalasztásáról, ám úgy véljük a díjazott egészségének, a megjelentek és a kuratórium tagjainak védelmében is helyes döntést hoztunk.

Bízunk benne, a 2021-es évben pótolhatjuk az ünnepélyes díjátadót.

A hazai díszmadártenyésztés újabb nehéz időszak elé néz a kialakult járványhelyzet miatt. Bár a hazai börzék még megrendezésre kerülnek, a külföldi kiállításokon és börzéken már nem tudunk részt venni. Egyes fajok esetében az értékesítés is ellehetetlenül, illetve a vérfrissítésre sem lesz lehetőségük külföldi tenyészetekből egy ideig. Ezek miatt is különösen fontos, hogy megfelelő gondossággal és szakmaisággal bánjunk a hazai állományokkal, megőrizve azok tenyészértékét.

A téli hónapok talán hosszabb időre kényszerítenek bennünket a négy fal közé. Az elfoglaltabb tenyésztőknek is lesz lehetősége arra, hogy ez évi tenyésztési sikereiket, kudarcaikat lejegyezzék tenyésznaplójukba. Arra buzdítunk mindenkit, osszák meg tapasztalataikat velünk is, juttassák el hozzánk összefoglalójukat az egyes ritkább fajok tenyészeredményeiről!

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 35. RÉSZ

A madárkedvelés helyzete Magyarországon

Ha egy biológus szakmai emlékei között kutat, sok mindenre jólesik visszaemlékezni. Nekem legkedvesebb emlékeim mindig a madarak voltak és lesznek is. A természet iránti szeretet, a gyűjtőszenvedély az emberrel vele születik, de irányítható. Hogy a természettudomány melyik ágával fog az ember alaposabban foglalkozni, mit fog gyűjteni, vagy mit fogy tenyészteni, az nem kis mértékben függ attól, hogy az embert, főleg fiatalabb korában, milyen környezethatások érték. Apám szenvedélyes madárkedvelő volt, így én a madártenyésztésbe egyenesen belenőttem.

Mint a magyarországi madárkedvelők egyik legidősebb tagja, szeretném röviden ismertetni a hazai madárkedvelés múltját és jelenét.

Különbséget kell tennünk a II. világháborút megelőző és az utána következő idő között. Az első időszakot a madárkedvelés teljes szervezetlensége jellemezte. Mindig volt ugyan madártenyésztő egyesület, de az ebbe tömörült tagok csak kanári madárral és esetleg ennek hazai pintyfélékkel történő hibridizációjával foglalkoztak. Mivel apám és én kanáritenyésztéssel intenzíven sohasem foglalkoztunk, az egyesület tevékenységéről nem tudok sokat mondani. Exoten liebhaber (egzóta kedvelő – a szerk.) pedig vajmi kevés volt, vagy egyszerűen nem tudtunk egymásról. A pesti állatkereskedők ugyanis vásárló közönségüket, összeköttetéseiket titokban tartották, így kíváncsi ez az üzleti érdek. Az ő révükön tehát egymásról tudomást nem szerezhettünk. Hozzájárult az egyes madárkedvelők izoláltságához az a körülmény is, hogy a madaraknak külföldről való beszerzése egyszerűen és könnyen ment. Velutáris és egyéb behozatali nehézségek nem voltak, így nem is voltunk egymásra utalva.

Az a néhány madártenyésztő azonban, aki komolyan foglalkozott egzótákkal egész szép állománnyal rendelkezett és jelentős tenyésztési eredmények születtek. Az olcsóbb díszpintyek mind képviselve voltak és egy részük szaporodott is.

Graustrild, Orangebachchen, Helenafasanchen, Tigerfink, Bengalist, Goldbrüstchen, Schönbürzel, Schmetterlingsfink, Amarant, Binsenastrild, Nonne-fajok, Bronzemannchen, Muskatfink, Riesenelstrecken, Keines-Elsterchen, Reisfink, Spitzschwanzamandina, Rotköpfige Papagei amandine Dreifarbige Papageiamandine, Bandfink.

A díszpintyeken kívül: Roter Kardinal, Dominikaner Kardinal, Dunkelblaurer Bischof, Papstfink, Indigofink, Orangeblaufink, Kleine Kubafink, Grosse Kubafink, Safranfink, Graugirlitz, Mozambikzeisig, Mexikanische Karmingipel, Kaputzezeisig, Jakarinifink, Brillenvögel arten, Sonnenvogel, Blaue Honigsauger, Pitpit, Violettblaue Organist, Grünorganist, Lauchgrüne Papageiamandine, Mausvogel, Orangeweber, Flammenweber, Oryxweber, Napoleonweber, Madagaskarweber, Blutschnabelweber, Rotkopfwieber, Bayaweber, Zwergmaskenweber, Dottergelber Weber, Keine Textorweber, Atlasfink, Paradieswida.

A papagájok közül hullámos papagájt és nimfa papagájt tenyésztettek.

Hogy a komoly madárkedvelők száma nagyon kevés lehetett a múltban, azt legjobban bizonyítja az a tény, hogy Apám által tenyésztett kis kubapinty szaporulatot megfelelő áron belföldön nem tudtuk értékesíteni, mert a hazai madártartóknak az olcsó, de szép tigrispinty, vagy pillangópinty éppúgy megfelelt. Így aztán a kubapintyeket Németországban adtuk el, vagy elcseréltük.

A II. világháború nálunk is az egzotikus madárállomány teljes pusztulását eredményezte a kanári madarak és a hullámos papagájok kivételével. A szörnyű háborús pusztítások után csak nagyon lassan indult meg a madártartás. Kezdetben hazai madarak népesítették be kalickáinkat. Az első egzóta a szalagpinty volt. Ezt követték a zebrapinty, japáni sirályka és a fehér rizspinty. Csupa olyan madarak, melyek fogságban könnyen szaporodnak és külföldről nagyobb mértékű utánpótlást nem igényelnek. Ezzel szemben a nehezebben szaporodó Astrildok és Amandina-félék behozatala valutáris nehézségek miatt csak nagyon vontatott. A sok nehézség árán behozott madarak igen drágák, tehát nem mindenki tudja megfizetni. Az említett nehézségek ellenére is az Exotenliebhaberei kezd erős lendületet venni. Ennek fő oka az, hogy van Magyarországon egy újonnan alakult szerv: A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT), melynek Biológiai szakosztálya feladatul tűzte ki a biológiai ismeretek terjesztését a legszélesebb néprétegek között.

Az életszínvonal emelkedésével párhuzamosan emelkednek a kulturális igényeik is, természetes tehát, hogy gyarapodott a hobbis emberek száma is. Nagy lendületet vett az akvarisztika mellett a madártartás. A régi kanáritenyésztő egyesület kettévált. Az egyik csak kanári madarakkal és pedig rollerek tenyésztésével foglalkozik, a másik egyesület szín- és alakkanári tenyésztők mellett, tagjai sorába iktatta az egzotikus madarak kedvelőit és tenyésztőit is. A szervezetségnek tagadhatatlanul nagy előnyei vannak, a beszerzési nehézségek pedig kifejlesztették az egymásra utaltság érzését.

Egyre nagyobb az egzóták iránti érdeklődés, és már ott tartunk, hogy a komolyabb tenyésztők azon gondolkoznak, miképpen lehetne a legszínompásabb ausztráliai díszpintyek tartására és tenyésztésére berendezkedni (Gould, Papagájamandínák stb.)

Nagy az érdeklődés újabban a papagájok iránt is. A hullámos papagáj és nimfa papagáj mellett bevonultak az Agapronis fajok is. De lehet már egyik-másik tenyésztőnél Sándorpapagájt, Mönchsittich, Nandaya- és Jendaja Sitticht is látni.

A nehezen költő szövőmadarak iránt nem nagy az érdeklődés. Pedig nagyon szép, nagyon érdekes madarak, melyekkel érdemes foglalkozni olyan tenyésztőnek, aki megfelelő férőhelyet tud biztosítani ezeknek az élénk természetű madaraknak. Az egzotikus madarak iránti megnövekedett érdeklődésnek az is egyik oka, hogy nálunk nagyon szigorú természetvédelmi törvény tiltja a legtöbb hazai madár fogását és tartását. Így aztán tetszik vagy nem tetszik, csak az egzóták maradtak.

Összefoglalva mindazt, amit leírtam, meg kell állapítanom, hogy a madárkedvelés vonalán mi magyarok meglehetősen el vagyunk maradva a nyugati országok madárkedvelői mögött. Azonban öröndetes tény, hogy az utóbbi időkben az érdeklődés mindinkább fokozódik, külföldi kapcsolataink is egyre szélesednek, ennek következtében van remény arra, hogy a valutáris nehézségek megszűntével ugyanolyan lendülettel tenésztethetjük kedvenc madarainkat, mint az nyugati madárkedvelők tehetik.

Kéziratból

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

40. RÉSZ

A sárgafejű lóri (*Trichoglossus euteles*) tenyésztése

A sárgafejű lóri Indonézia és Kelet-Timor területén honos. A szubtrópusi, trópusi sík-és hegyvidéki erdőket lakja. A felnőtt madarak átlagosan 25 cm hosszúak és 75 - 85 g súlyúak.

A felnőttkori tollazat általában zöld, a fej olív sárga. A nyakon halványzöld gallér látszik. A csőr narancs vörös színű és a pupillát vörös gyűrű szegélyezi.

A nemek némileg hasonlóak, a tojók fejszíne azonban inkább sárgászöld, mint olív sárga.

Európában először a fajt 1964-ben tenyésztették, a dán Jensen nevéhez fűződik ez a siker. Magyarországon bizonyíthatóan két tenyésztő tenyésztette e lórifajt az elmúlt 15 évben.

Annak ellenére, hogy a faj könnyen tartható, viszonylag olcsó is, igen kevesen foglalkoznak a tartásával és tenyésztésével, köszönhető ez talán annak, hogy a rokon lórifajok színezetéhez viszonyítva nem igazán mondható színpompás madárnak.

2019-ben, egy szeptemberi nyitrai börzén figyeltem fel egy pár sárgafejű lórira. Habár valóban nem mondható színpompás papagájnak, érdekesnek és szépnek találtam e sárgás színű lórikat, így megvásároltam a párat. A madarak 2018-ban keltek, szlovák és lengyel tenyésztőknél.

Elhelyezésük egy 2 x 0,6 x 2 m-es röpdében történt, melyhez egy hasonló méretű belső tér is kapcsolódott. A belső térben a tél folyamán is 10 °C körüli hőmérsékletet tudtam tartani. Jó időben, a lefóliázott külső röpdérszbe is szabadon kijárhattak a madarak.

Takarmányozásuk nem mondható nehéznek vagy bonyolultak. Alaptakarmányuk lóritápból áll, melyet langyos vízben áztatok. Ezt a folyékony eleséget a nap folyamán iszogatják. Gyümölcsök közül a félbevágott alma, gránátalma, szőlő, valamint a tejes kukorica, félérett napraforgó a leginkább kedvelt táplálékuk.

Zöldeleséget, fűzfagallyakat, szőlővenyigét is kapnak folyamatosan, idény szerint. Naponta 4-5 példány lisztkekacot is kínálok a madaraknak. Lágyeleségként AllPet Mix Meal szárazeleség van egész évben előttük.

A téli takarmányozásuk a következőképpen egyszerűsödik: folyamatosan kapják a lóritápot, almát, mirelit kukoricát, illetve a néhány darab lisztkekacot naponta.

A madaraknak felhelyezett odúba – melynek mérete 20 x 35 x 20 cm – a pár éjszakára mindig visszatért. December végén rakta le a tojó első tojását, melyet még 2 követett. A tojásokból egy mutatkozott termékenynek, egy fióka kelt januárban. A kotlási idő 22-23 nap volt. A kotló tojót a hím folyamatosan etette, éjszakára visszatért a tojó mellé az odúba.

A szülők szépen gondozták a fiókát, mely felcseperedése után is a szülőkkel maradt.

Márciusban a tojó újra kotlani kezdett 3 tojáson. Mindhárom tojás termékenynek tűnt, ám az odúba bejáró fiatal madár miatt azok szennyeződtek erőteljesen, így valószínűsíthetően ez okból, egyetlen fióka sem kelt ki ebből a fészekaljból.

Júniusban újra fészkeléshez látott a pár. Természetesen ekkorra már leválasztottam az első költés fiókáját. A tojó ismét 3 tojást rakott, azokat gondosan ülte, így mind a három termékeny tojásból kibújtak a fiókák. Augusztus 25.-én probléma nélkül kirepültek a kicsik. Kezdetben a lóritápot csipegették és szőlőt eszegettek.

E sorok írásakor (szeptember elején) még nem teljesen önállóak a fiatalok, de már nagyon keveset etetnek a szülők. A fiókák csőre az odúban fekete, nem pedig barna. Nagyon szelíd, kíváncsi madarak (szelídebbek, mint például a hegyi lórik). Bár a szülő által nevelt madarak, de elveszik a lisztkekacot kézből, és az etetőedény cserélésekor úgy kell őket arrébb hessegetni.

Bár, ahogy említettem, nem egy színpompás lórifaj, de a sárgafejű lórit kedvessége, fogságban való problémamentes tartása, viszonylag egyszerű tenyésztetősége folytán ideális hobbimadárnak tartom, és csak ajánlani tudom a leendő lóritartók figyelmébe.

Rédai Ferenc

A Siroki díj (vándorserleg) eddigi tulajdonosai

1993 Péter Géza
1994 Ballagó Emánuel
1995 Virágh Dezső
1996 Laskay Sándor
1997 Vas Sándor
1998 Tóth Sándor
2001 Lakó Antal
2002 Gere Géza
2004 Diószeghy Sándor
2005 Soós János
2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
2008 Makai Pál
2011 Pócsi Béla
2012 Pálinkás György
2013 Maróti Béla
2014 Paraszka János
2015 Lipták József
2016 Kerek László
2017 Kertész Dezső
2018 Gergáczy Imre
2019 Fülöp János